Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	L. van Woerden/E. M. Geertsema	**Datum**	31 oktober 2025
E-mail	lisanne.van.woerden@utrecht.nl	**Kenmerk**	32830010
Type brief	Reactiebrief	**Onderwerp**	Collegereactie Initiatiefvoorstel Maatregelen om dierenleed door hengelen te verminderen
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Dierenwelzijn

Geachte leden van de raad,

Met belangstelling hebben wij het initiatiefvoorstel ‘Maatregelen om het dierenleed door hengelen te verminderen’ gelezen dat op 10 juli 2025 is aangeboden door de Partij voor de Dieren (PvdD). Wij danken de PvdD voor dit voorstel en de aandacht die zij vraagt voor dierenwelzijn.

De gemeenteraad kan, vanuit zijn kaderstellende rol, hoofdlijnen van beleid meegeven. Dit heeft uw raad bijvoorbeeld gedaan met de Nota Dierenwelzijnsbeleid. Hierin is opgenomen dat het aantal viswateren niet verder wordt uitgebreid en dat hengelsport niet wordt gestimuleerd. Met het nu voorliggende initiatiefvoorstel verzoekt de Partij voor de Dieren ons om in de aanloop naar een nieuwe overeenkomst met de Algemene Utrechtse Hengelaars Vereniging (AUHV), bij de onderhandelingen in te zetten op specifieke, hierna te bespreken punten. Alle relevante standpunten van zowel de gemeente als de PvdD zijn eerder op verschillende momenten gedeeld met de AUHV.

Wij geven met deze brief aan de gemeenteraad onze wensen en bedenkingen mee bij het initiatiefvoorstel. We onderschrijven de ambitie om dierenleed bij hengelen te beperken, maar achten het voorstel niet in zijn geheel haalbaar vanwege financiële en juridische beperkingen.

Algemene afweging hengelsport
Wij erkennen dat hengelen pijn en stress veroorzaakt bij vissen en dat het verminderen van dierenleed een belangrijk maatschappelijk doel is. Tegelijkertijd hecht het college waarde aan de recreatieve betekenis van hengelen voor ruim 11.000 Utrechters en aan een zorgvuldige afweging van belangen binnen de juridische en financiële kaders.

Juridische context
Huurovereenkomsten van visrecht worden goedgekeurd door de Kamer voor de Binnenvisserij (hierna: de Kamer). Een eenmaal gesloten huurovereenkomst wordt in principe van rechtswege telkens verlengd. De verhuurder kan voor het einde van de termijn een nieuwe huurovereenkomst voorleggen of aangeven de huurovereenkomst niet te willen voortzetten. Kan de huurder zich hiermee niet verenigen dan kan hij de Kamer verzoeken de nog lopende overeenkomst te verlengen. De Kamer beoordeelt een dergelijk verzoek naar billijkheid en weegt daarbij de belangen van beide partijen tegen elkaar af. Deze in de Visserijwet 1963 opgenomen uitgangspunten hebben invloed op de onderhandelingsruimte.

De Wet Dieren is niet op het hengelen van toepassing aangezien deze alleen gaat over ‘gehouden dieren’.

Wensen en bedenkingen
Wij hebben de volgende wensen en bedenkingen bij het initiatiefvoorstel ‘Maatregelen om het dierenleed door hengelen te verminderen’ van de Partij voor de Dieren.

Beslispunt 1 Contract AUHV
Over de punten die de PvdD in haar initiatiefvoorstel noemt als punten die bij de onderhandelingen gericht op het aangaan van een nieuwe huurovereenkomst moeten worden betrokken brengen we het volgende naar voren.

a. Uitbreiden hengelvrije wateren

In de Nota Dierenwelzijn staat alleen dat het aantal viswateren binnen de gemeente niet verder wordt uitgebreid, maar niet dat deze worden ingeperkt. Deze maatregel heeft een significante invloed heeft op de recreatieve waarde van het hengelen: het voorstel betreft de hele binnenstad, alle parken en natuurgebieden. Ook zorgt het voor meer druk op de vissen buiten deze gebieden. Er zijn overigens ook geen middelen en capaciteit beschikbaar voor handhaving.

Wij hebben inhoudelijke, financiële en organisatorische bedenkingen bij deze maatregel.

b. Stoppen met gebruik weerhaken

De wetenschappelijke consensus is dat weerhaken extra schade veroorzaken. De gemeente Amersfoort heeft in de huurovereenkomst met de Hengelsportvereninging Amersfoort afgesproken dat gebruik van weerhaken niet toegestaan is. Net als de gemeente Amersfoort kunnen wij dit meenemen in de onderhandelingen over de nieuwe overeenkomst.

Deze maatregel kunnen we betrekken bij de onderhandelingen met de AUHV

c. Stoppen met het gebruik van lood

Het beperken van het gebruik van lood in water komt de waterkwaliteit ten goede. Een Europees verbod op gebruik van vislood is momenteel in voorbereiding, als dat voorstel wordt goedgekeurd, zal het verbod vanaf 2027 van kracht kunnen worden. Vooruitlopend daarop kan de gemeente in de onderhandelingen met de AUHV inzetten op het stimuleren van loodvrij vissen en het geleidelijk uitfaseren van lood.

Deze maatregel kunnen we betrekken bij de onderhandelingen met de AUHV

d. Stoppen met gebruik van leefnetten

Het verkeerd gebruik van leefnetten zorgt voor risico’s voor vissen. In viswater van de AUHV mogen alleen leefnetten worden gebruikt bij wedstrijden waar de AUHV toestemming voor geeft. Bij wedstrijden wordt het gebruik van leefnetten gemonitord door visverenigingen, waarbij het aannemelijk is dat de leefnetten op de juiste manier worden gebruikt. Het verbieden van gebruik van leefnetten bij wedstrijden levert geen significante dierenwelzijnswinst op. In gesprekken met de AUHV zullen we het belang benadrukken om toe te zien op het juiste gebruik van leefnetten.

Wij hebben inhoudelijke bedenkingen bij deze maatregel

e. Niet meer dan één hengel per hengelaar toe te staan

Door deze maatregel worden minder vissen gevangen, wat het dierenwelzijn ten goede komt. Daarnaast heeft het gebruik van één hengel geen significante invloed op de recreatieve waarde van het hengelen.

Deze maatregel kunnen we betrekken bij de onderhandelingen met de AUHV

f. Het stoppen met het uitzetten van gekweekte vissen

Het uitzetten van gekweekte vis vindt in Nederland plaats in het kader van de sportvisserij, maar bijvoorbeeld ook voor ecologisch herstel. Het uitzetten van vis valt onder de Visserijwet 1963 en de Wet Natuurbescherming en daar zijn strikte regels aan verbonden. De gemeente toetst samen met het waterschap elk voorstel voor het uitzetten van vis.
In de Nota dierenwelzijn staat dat we de hengelsport niet willen stimuleren. Daarom willen we alleen nog kweekvis uitzetten voor ecologisch herstel.

Deze maatregel kunnen we betrekken bij de onderhandelingen met de AUHV

g. Oproep tot niet hengelen bij een watertemperatuur van 25°C of hoger en hengelen verbieden bij een watertemperatuur van 27°C of hoger

Deze maatregel heeft een zeer positief effect op dierenwelzijn. Door de hogere temperatuur bevat het water minder zuurstof en hierdoor zijn vissen al kwetsbaarder.

Deze maatregel kunnen we betrekken bij de onderhandelingen met de AUHV

h. Wonen in de gemeente Utrecht als voorwaarde te stellen om te mogen hengelen in gemeentelijke wateren

Deze maatregel zou ervoor zorgen dat minder mensen in Utrecht kunnen hengelen, wat vanzelfsprekend beter is voor vissenwelzijn in Utrecht. In de onderbouwing van het initiatiefvoorstel stelt de PvdD dat door de verhuurde wateren niet meer in te brengen in de gezamenlijke lijst van Nederlandse viswateren alleen AUHV leden hier mogen hengelen. Om lid te worden van de AUHV hoeft men echter niet in Utrecht te wonen, de AUHV is een regionale visvereniging. Deze maatregel is juridisch complex vanwege de Visserijwet en het toezicht door de Kamer voor de Binnenvisserij.

Wij hebben juridische bedenkingen bij deze maatregel

i. Handhaving in de hele gemeente door de AUHV

Het zou voor het dierenwelzijn positief zijn als in de gehele gemeente wordt gehandhaafd door de AUHV op de afspraken die gemaakt worden in de huurovereenkomst. Een aandachtspunt is de balans tussen het beschikbaar viswater en het te controleren gebied. Kanttekening hierbij is overigens dat de AUHV alleen kan optreden tegen haar leden. Indien de afspraak voor uitbreiding handhaving niet in de overeenkomst komt te staan dan zou in de huurovereenkomst de hoogte van het visrecht verhoogd moeten worden met de jaarlijkse kosten voor handhaving door de gemeente. Ook moet de kamer deze bepaling in de overeenkomst goedkeuren. Hoewel het positief zou zijn voor dierenwelzijn, lijkt het niet werkbaar om de handhaving voor de hele gemeente bij de AUHV neer te leggen of de hoge kosten van handhaving door de gemeente op te nemen in de huurovereenkomst. Een substantiële verhoging van het visrecht of de plicht tot handhaven laat zich bovendien niet goed verhouden tot een forse inperking van viswateren.

We hebben bedenkingen bij de uitvoerbaarheid van deze maatregel.

j. Geen vislessen meer op scholen te verzorgen

Zoals aangegeven in het coalitieakkoord vinden we het niet wenselijk dat de AUHV vislessen op scholen verzorgt. We vinden het daarmee wenselijk dat dit wordt opgenomen in de nieuwe overeenkomt.

Deze maatregel kunnen we betrekken bij de onderhandelingen met AUHV

k. Toetsende rol gemeentelijke ecologen bij visplan

In een visplan wordt vastgelegd hoe de visstand wordt beheerd. Het visplan wordt samen met het waterschap opgesteld. Het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit is een van de belangrijkste doelen van het waterschap. Het visplan wordt dus nu al door ecologen van het waterschap getoetst op ecologische effecten. Voor een toetsende rol door ecologen aan het beleid van de gemeente zijn ook geen middelen voor gemeentelijke capaciteit beschikbaar.

Wij hebben organisatorische en financiële bedenkingen bij deze maatregel

Beslispunt 2 Wijziging Voederverbod

Door deze wijziging mag alleen nog aas aan de hengel worden gebruikt. Van tevoren voeren om vissen te lokken wordt verboden. Voor het handhaven van het APV-voederverbod zijn echter zeer beperkte middelen beschikbaar. De inzet op het voederverbod beperkt zich tot enkele specifieke locaties in de stad, waar vooral wordt ingezet op communicatie, schoonmaak en voorlichting. Handhaving vormt de laatste stap en vindt alleen plaats op probleemlocaties waar (overmatig) voeren leidt tot ernstige overlast of het dierenwelzijn onder druk staat. Er zijn dan ook geen middelen voor uitbreiding van de handhavingscapaciteit gericht op hengelen beschikbaar.

Wij hebben organisatorische en financiële bedenkingen bij deze APV-maatregel

Beslispunt 3 Overlast, publiekscampagne en informeren raad

a. Onderzoek naar overlast nachtvissen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen is het moeilijk vooraf te bepalen of en in welke mate nachtvissen overlast veroorzaakt, omdat overlast subjectief is. In het huidige contract behoudt de gemeente het recht om nachtvissen te beperken bij herhaaldelijke klachten. Dit biedt voldoende mogelijkheden om overlast in de praktijk te beperken. Bovendien vraagt onderzoek capaciteit die niet beschikbaar is.

Wij hebben inhoudelijke, financiële en organisatorische bedenkingen bij dit beslispunt.

b. Publiekscampagne over dierenleed bij hengelen

We hebben momenteel niet de middelen om een publiekscampagne op te zetten op dit onderwerp. Er is geen apart communicatiebudget voor het beleidsveld Dierenwelzijn. We kunnen niet een campagne van een ander beleidsveld intrekken om hiermee een campagne voor dierenwelzijn te bekostigen.

Wij hebben financiële en organisatorische bedenkingen bij dit beslispunt.

c. Informeren raad over verlenging contract

Wij zullen uw raad tijdig informeren over de voortgang van de onderhandelingen met de AUHV en de eventuele verlenging van het contract.

Dit beslispunt kunnen we onverkort uitvoeren

Financiële uitvoerbaarheid

Wij onderschrijven de aandacht voor dierenwelzijn, maar achten het initiatiefvoorstel in zijn huidige vorm niet geheel uitvoerbaar binnen de geldende financiële kaders. Er is op onderdelen onvoldoende dekking beschikbaar voor de gewenste uitvoering.

Conclusie

Samenvattend onderschrijven we de ambitie om dierenleed bij hengelen te beperken, maar achten we het voorstel niet in zijn geheel haalbaar vanwege financiële en juridische beperkingen.

Wij kunnen in de onderhandelingen met de Algemene Utrechtse Hengelaars Vereniging (AUHV) inzetten op de volgende maatregelen uit het initiatiefvoorstel die het dierenwelzijn bevorderen:

- het ontmoedigen of verbieden van het gebruik van weerhaken (*beslispunt 1b*);
- het ontmoedigen of verbieden van het gebruik van vislood (*beslispunt 1c*);
- het beperken tot één hengel per hengelaar (*beslispunt 1e*);
- het stoppen met het uitzetten van gekweekte vissen voor de sportvisserij (*beslispunt 1f*);
- het oproepen tot niet-hengelen bij hoge watertemperaturen (*beslispunt 1g*);
- ;
- het niet meer verzorgen van vislessen op scholen (*beslispunt 1j).*

Deze maatregelen dragen bij aan vermindering van dierenleed zonder dat de recreatieve waarde van het hengelen verloren gaat.

Wij zullen de uitgangspunten van dierenwelzijn meenemen in de onderhandelingen met de AUHV, binnen de ruimte die de Visserijwet en bestaande jurisprudentie bieden. De belangen van zowel natuur als hengelaars worden daarbij zorgvuldig afgewogen.

Vanzelfsprekend zullen wij u ook informeren over de voortgang van de onderhandelingen met de AUHV en de eventuele verlenging van het contract.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,